

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/232/2021
Identifikačné číslo spisu: 8115203868
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:8115203868.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Č. X. C., a. s., so sídlom Bratislava, Žižkova 11, IČO: 36 854 140, právne zastúpená advokátskou kanceláriou Malata, Pružinský, Hegedúš & Partners s.r.o., so sídlom Bratislava, Mlynské nivy 10, IČO: 47 239 921, proti žalovaným 1/ F. E.L., narodennej XX. B. XXXX, bytom S., E. XXX/X, právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Daniel Blyšťan s. r. o., so sídlom Košice, Thurzova 3367/6A, IČO: 47 231 785, 2/ N. E., narodenom X. Z. XXXX, bytom S., E. XXX/X, o zaplatenie 42.155,90 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20C/63/2015, o dovolaní žalovanej 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 25. marca 2021 č. k. 23Co/143/2019-323, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 25. marca 2021 č. k. 23Co/143/2019-323 v časti, ktorou potvrdil výrok I. a závislý výrok IV. rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 16. augusta 2019 č. k. 20C/63/2015-260, a v časti závislého výroku o trovách odvolacieho konania z r u š u j e a vec v tomto rozsahu v r a c i a Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Okresný súd Prešov (ďalej ako „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom zo 16. augusta 2019 č. k. 20C/63/2015-260 uložil žalovanej 1/ povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 9.306,18 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,5% ročne zo sumy 9.306,18 eur od 24. júla 2013 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.). V prevyšujúcej časti žalobu voči žalovanej 1/ zamietol (výrok II.), voči žalovanému 2/ žalobu zamietol (výrok III.). Žalovanej 1/ nárok na náhradu trov konania nepriznal, žalobkyni voči žalovanej nepriznal právo na náhradu trov konania (výrok IV.) a žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovanému 2/ trovy konania v rozsahu 100% (výrok V.).

2. Žalobkyňa si uplatnila voči žalovaným právo na zaplatenie sumy 42.155,90 eur s príslušenstvom, na základe Zmluvy o poskytnutí úveru č. XXXXXX (ďalej aj ako „zmluva“), ktorej predmetom bol záväzok žalobkyne poskytnúť za splnenia podmienok peňažné prostriedky na čerpanie do výšky úverového limitu dohodnutého zmluvnými stranami na sumu 94.500 eur (ďalej aj ako „úver“) a žalovaní boli oprávnení

úver čerpať najneskôr do 25. januára 2011. Podľa dohody zmluvných strán sa úver poskytol na kúpu nehnuteľnosti zapísaných na LV č. XXXX vedený Okresným úradom Prešov (Správa katastra Prešov), okres Prešov, obec Prešov, k. ú.: K., a to rodinný dom so súpisným číslom XXX na parcele CKN č. 185/1 o výmere 258 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, pozemok parcelné č. CKN č. 184/1 o výmere 195 m², druh pozemku: Záhrady (ďalej aj ako „nehnuteľnosti“). Žalovaní sa zaviazali splatiť úver do 30 rokov, a to v pravidelných mesačných splátkach vo výške 527,70 eur, splatných vždy k 25. dňu v mesiaci. Zmluvne strany si zároveň dohodli, že úver sa úročí úrokovou sadzbou vo výške 5,35% p.a. V súvislosti s úverovou zmluvou bolo zriadené záložné právo k nehnuteľnosti reg. 155807/Zal/1 (ďalej aj ako „záložná zmluva“). Žalovaní nedodrжали platobnú bilanciu, a preto žalobca určil predčasnú splatnosť úveru. Dňa 18. júla 2014 bola vykonaná dražba nehnuteľnosti, ktorej výtazok bol vo výške 71.103,30 eur. Náklady na dražbu boli vo výške 2.913,99 eur. Ku dňu 18. augusta 2014 pohľadávka z úverovej zmluvy vo výške 42.155,90 eur pozostávala z istiny vo výške 23.894,49 eur, riadneho úroku vo výške 8.883,05 eur, úroku z omeškania vo výške 9.322,43 eur a neuhradených poplatkov vo výške 55,93 eur. Po predchádzajúcom zrušení rozsudku zostalo predmetom konania rozhodnúť o zaplatení sumy 35.685,36 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,50% ročne zo sumy 26.789,59 eur od 19. augusta 2014 do zaplatenia.

3. Súd prvej inštancie s poukazom na § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 3 a 5, § 54 ods. 1 a 2, § 100 ods. 1, 2, 3, § 107 ods. 1, 2, § 451, § 457, § 517 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia zmluvy (ďalej len „OZ“), § 1 ods. 3 písm. c) a písm. f), § 24, § 2 písm. c) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzavretia Zmluvy (ďalej len ako „zákona č. 129/2010 Z. z.“), § 68 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere (ďalej len ako „zákona č. 483/2001 Z. z.“), § 3 a § 10c nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka konštatoval, že v danej veci bol vzťah strán sporu založený spotrebiteľskou zmluvou.

4. Ďalej súd prvej inštancie, viazaný názorom odvolacieho súdu (vysloveným v jeho v poradí prvým rozhodnutím - uznesením č. k. 23Co/124/2018-245), uviedol, že ak zmluva nemá zákonné náležitosti zmluvy o hypotekárnom úvere, je takáto zmluva neplatná pre absenciu zákonných náležitostí a zároveň je zmluva neplatná aj z dôvodu, že strany nemali vôľu uzavrieť zmluvu o úvere podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, ale zmluvu o hypotekárnom úvere. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že dňa 9. júla 2010 došlo medzi žalobcom a žalovanými k uzatvoreniu zmluvy o poskytnutí úveru č. XXXXXX. V danom prípade je zmluva o poskytnutí úveru č. XXXXXX neplatná, keďže poskytnutý úver, ako vyplýva zo zmluvy, nebol poskytnutý na účel uvedený v § 68 zákona č. 483/2001 Z. z. V dôsledku neplatnosti zmluvy nastal medzi účastníkmi právneho úkonu režim bezdôvodného obohatenia podľa ustanovenia § 451 OZ, preto bolo povinnosťou účastníkov vrátiť si navzájom poskytnuté plnenia. Žalovaný 2/ v priebehu konania vzniesol námietku premlčania, ktorú považoval súd za dôvodnú, preto žalobu voči žalovanému 2/ zamietol. Podľa súdu prvej inštancie bolo v konaní nesporné, že žalovaní čerpali úver vo výške 94.500 eur, žalovaní uhradili celkovo sumu 14.090,52 eur, výtazok z dražby predstavoval sumu 71.103,30 eur. Túto sumu súd započítal na čerpanú istinu a teda žalovaní celkovo uhradili sumu 85.193,82 eur. Súd prvej inštancie preto zaviazal žalovanú 1/ na zaplatenie sumy 9 306,18 eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Súd zároveň zaviazal žalovanú na zaplatenie zákonného úroku z omeškania vo výške 8,5% ročne zo sumy 9 306,18 eur od 24. júla 2013 do zaplatenia.

II.

5. Rozsudok súdu prvej inštancie napadla žalobkyňa ako aj žalovaná 1/. Žalovaná 1/ v odvolaní vzniesla námietku premlčania nároku v celom rozsahu a súčasne namietla, že neprihliadol, resp. neuznal námietku premlčania, vznesenú (aj) v jej mene žalovaným 2/.

III.

6. Krajský súd v Prešove (ďalej ako „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej 1/ a žalobkyne rozsudkom zo dňa 25. marca 2021 č. k. 23Co/143/2019-323 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a stranám nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd zistil, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je správne.

7. Odvolaciu námietku žalobkyne, spočívajúcu v omyle pri uzatváraní zmluvy, či už hypotekárnej alebo o úvere, vyhodnotil ako námietku v odvolacom konaní neprípustnú, pretože táto námietka neodznala počas celého konania a ani po zrušení skoršieho rozhodnutia prvoinštančného súdu odvolacím súdom. Žalobkyňa nepredložila a neponúkla žiadne dôkazy, ktoré by svedčili o tom, že úmyslom strán sporu nebolo uzavrieť inú zmluvu, než hypotekárnu, svoje tvrdenia o uzatváraní úverovej zmluvy ničím nepodložila, a preto v štádiu opätovného odvolacieho konania nebolo možné zo strany súdu iniciatívne pristúpiť k vyhodnoteniu otázky, ktorá bola po právnej stránke záväzne hodnotená odvolacím súdom už v predchádzajúcom odvolacom konaní, a to aj vzhľadom na to, že skutkové okolnosti sa nezmenili.

8. Za nedôvodnú považoval odvolací súd aj námietku žalobkyne týkajúcu sa úrokov z omeškania, keďže v danom prípade sa nejednalo o záväzkový vzťah z obchodných vzťahov, ale o občianskoprávny vzťah, keď výška úroku z omeškania od 8. mája 2013 do 12. novembra 2013 bola vo výške 8,5%. Tento úrok z omeškania prvoinštančný súd správne priznal v závislosti od momentu omeškania v súvislosti s výzvou na úhradu celého dlhu a podľa § 517 ods. 2 CSP s použitím § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z.

9. K odvolacej námietke žalovanej 1/, týkajúcej sa námietky premlčania vznesenej žalovaným 2/ odvolací súd uviedol, že pre posúdenie tejto odvolacej námietky bolo potrebné vyhodnotiť, o aký druh, resp. charakter procesného spoločenstva žalovaných v prejednávanej veci išlo. Odvolací súd ustálil, že išlo o solidárnych, teda samostatných dlžníkov, voči každému z nich môže byť samostatne (i odlišne) rozhodnuté a jeho procesné úkony nezaväzujú ostatných žalovaných, preto táto odvolacia námietka nebola dôvodná.

10. Rovnako odvolací súd nezistil, že by došlo k odňatiu práva žalovanej 1/ byť riadne predvolaná pred prvoinštančný súd a vyjadrovať sa k námietkam žalovaného 2/.

11. V súvislosti s ochranou spotrebiteľských práv žalovanej 1/ vo vzťahu k premlčaniu pohľadávky odvolací súd ustálil, že z dôvodu zastúpenia žalovanej 1/ advokátom, nebolo možné v zmysle § 291 ods. 3 CSP použiť § 296 CSP, vylučujúci použitie ustanovení o sudcovskej a zákonnej koncentrácii konania vo vzťahu k uplatneniu námietky premlčania žalovanou 1/ ako spotrebiteľkou po rozhodnutí súdu prvej inštancie, až do momentu, kedy nerozhodne vo veci samej odvolací súd o odvolaní.

12. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu ako správny potvrdil, žalovanému 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže mu v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli a náhradu trov odvolacieho konania nepriznal ani žalovanej 1/ ani žalobcovi, pretože v odvolacom konaní neboli úspešní.

IV.

13. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná 1/ (ďalej ako „dovolatelka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b), resp. písm. a) CSP.

14. Dovolatelka nesprávne právne posúdenie veci vzhľadom na to, že odvolací súd neprihliadol na ňou v odvolaní vznesenú námietku premlčania, dôvodiac, že námietka premlčania je síce hmotnoprávnou

námietkou ale patrí medzi prostriedky procesnej obrany a procesného útoku, a žalovaná 1/ je síce spotrebiteľkou a teda má postavenie slabšej strany, ktorej je možné pripustiť vznesenie námietky premlčania aj po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ale nakoľko bola v odvolacom konaní zastúpená advokátom, stráca postavenie slabšej strany a preto je potrebné prihliadať na zásadu koncentrácie konania, a preto na túto námietku premlčania už nie je možné prihliadať (ods. 16 odôvodnenia rozsudku).

15. Podľa názoru dovolateľky malo byť správne právne posúdenie veci také, že spotrebiteľ v postavení slabšej strany v spore môže vzniesť námietku premlčania ako hmotnoprávnu námietku aj v odvolacom konaní a nestráca uvedené právo tým, že sa nechá v odvolacom konaní zastúpiť advokátom. To všetko najmä za situácie, keď dovolateľka ako spotrebiteľka nebola v prvostupňovom konaní zastúpená advokátom, a teda v čase vydania prvostupňového rozhodnutia mala právo vzniesť hmotnoprávnu námietku premlčania aj v odvolacom konaní, a to aj v zmysle právneho názoru vysloveného odvolacím súdom. Podľa nesprávneho právneho názoru odvolacieho súdu toto svoje právo však stratila tým, že v odvolacom konaní sa dala zastúpiť advokátom, čím však v zmysle tohto nesprávneho právneho posúdenia absolútne a celkom stratila svoje právo spotrebiteľa ako slabšej strany na vznesenie námietky premlčania aj v odvolacom konaní ktoré jej inak nesporne patrilo.

16. Podľa dovolateľky nemožno akceptovať tvrdenie odvolacieho súdu, že udelením plnej moci advokátovi na podanie odvolania stratila právo na podanie námietky premlčania v odvolaní, čo nemá oporu v žiadnom právnom predpise. Naopak takýto právny názor vyslovený odvolacím súdom je v rozpore s Článkom 47 Ústavy SR, najmä jeho ods. 2, v ktorom je vyjadrené a zakotvené ústavné právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi i inými orgánmi.

17. Za absurdný a ústavne neudržateľný právny dovolateľka považuje právny výklad prezentovaný odvolacím súdom, že v prípade zastúpenia advokátom až v druhostupňovom konaní spotrebiteľ fakticky i právne stráca právo na uplatnenie hmotnoprávnej námietky premlčania podľa § 296 poslednej vety CSP aj za situácie, keď v prvostupňovom konaní advokátom zastúpený nebol, a teda v prvostupňovom konaní k takej koncentrácii nedošlo, a v druhostupňovom konaní v dôsledku takéhoto nesprávneho výkladu, by spotrebiteľ zastúpením advokátom úplne prišiel o právnu možnosť uplatnenia tejto hmotnoprávnej námietky premlčania. Účastník konania, o to viac spotrebiteľ, ktorý si na pomoc privolá advokáta, nemôže v dôsledku takejto voľby úplne stratiť svoje právo na procesnú i hmotnoprávnu obranu, najmä ak by v prípade nevyhľadania pomoci zo strany advokáta takéto právo mal.

18. Zvolený advokát námietku premlčania vzniesol v prvom úkone ktorý mal k dispozícii - podanom odvolaní, a preto súd mal na túto námietku premlčania prihliadnuť tak, ako keby ju podala samotná žalovaná 1/ nezastúpená advokátom. Advokát podal hmotnoprávnu námietku pri prvom úkone po prevzatí zastúpenia, nedošlo k žiadnemu omeškaniu ani k narušeniu zásady hospodárnosti a nebolo nutné žiadne pojednávanie odročovať a podobne. Navyše v tom čase aj vzhľadom na § 296 poslednej vety CSP stále platil stav, že sa ustanovenia o koncentrácii konania (zákonnej aj sudcovskej) v tomto spore nepoužijú a žalovaná 1/ mohla uvedenú hmotnoprávnu námietku vzniesť. Podľa dovolateľky súd neprihliadnutím na vznesenú hmotnoprávnu námietku, najmä ak na túto námietku prihliadol pri jej podaní žalovaným 2/, hrubo porušil práva dovolateľky, hoci mal možnosť v spore s ochranou slabšej strany prihliadnuť na námietku premlčania vznesenú žalovaným 2/ aj v prospech žalovanej 1/, čo však neučinil.

19. Odvolacím súdom vyslovený právny názor pri aplikácii § 291 ods. 3 CSP považuje dovolateľka za danej situácie za celkom nesprávny. Za správny považuje výklad, že § 291 ods. 3 CSP vylučujúci použitie 296 CSP posledná veta, nie je možné v odvolacom konaní uplatniť za situácie, keď spotrebiteľ nebol v prvostupňovom konaní zastúpený advokátom, a teda keď v prvostupňovom konaní ku strate týchto procesných práv spotrebiteľa nedošlo.

20. Podľa názoru dovolateľky možno konštatovať, že právny názor odvolacieho krajského súdu týkajúci sa výkladu § 291 ods. 3 CSP za situácie vzniku právneho zastúpenia spotrebiteľa advokátom až v odvolacom konaní, zašiel tak ďaleko, že sa dostal do rozporu s jeho zmyslom a účelom.

21. Výkladom ustanovenia § 291 ods. 3 CSP v spojení s ust. § 296 CSP sa odvolací krajský súd natoľko odchyľil od jeho pôvodného zmyslu a účelu, že tým zásadne poprel jeho účel a význam. Postup odvolacieho súdu v tejto časti napadnutého rozsudku, ktorý uprel spotrebiteľovi jeho právo na právnu obranu a práva na právnu pomoc, treba preto považovať za arbitrárny.

22. Z uvedených dôvodov dovolateľka navrhla, aby najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu zamietne v celom rozsahu a žalovanej 1/ prizná náhradu trov konania, eventuálne aby zrušil rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu, vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie a zaviazal žalobcu na úhradu trov dovolacieho konania, prípadne aby zrušil aj výrok I. rozhodnutia súdu prvej inštancie.

23. Súčasťou dovolania bol návrh dovolateľky na odklad vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu, o ktorom dovolací súd rozhodol samostatným uznesením zo dňa 29. novembra 2021 tak, že odložil vykonateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu v časti, ktorou odvolací súd potvrdil výrok rozsudku súdu prvej inštancie, do právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní.

24. Vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyňa navrhla dovolanie zamietnuť ako nedôvodné a priznať jej nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

V.

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana konania zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

26. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

27. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

28. Z obsahu dovolania dovolací súd vyvodil, že dovolateľka namieta nesprávne vyriešenie právnej otázky odvolacím súdom (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), a to otázky: „Kedy, ktorým okamihom, spotrebiteľ zastúpený advokátom až v druhostupňovom konaní, stráca právo na uplatnenie hmotnoprávnej námietky premlčania podľa § 296 vety druhej CSP v spojení s § 291 ods. 3 CSP, keď v prvostupňovom konaní advokátom zastúpený nebol, a teda v prvostupňovom konaní k sudcovskej a zákonnej koncentrácii nedošlo.“

29. Z obsahu dovolania dovolací súd tiež zistil, že dovolateľka vytýkala odvolaciemu súdu arbitrárnosť jeho postupu pri výklade ustanovenia § 291 ods. 3 v spojení s § 296 CSP. Na základe uvedeného a s ohľadom na fakt, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a dovolacími dôvodmi, dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je potrebné posúdiť najskôr z hľadiska § 420 písm. f) CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý

proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

30. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. 251/03).

31. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonom procesnoprávnom rámci, ktorý predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu. Jedným z týchto princíпов, predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov - od 01. 07. 2016 strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9.

decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

32. Podľa § 149 CSP, prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky.

33. Podľa § 152 CSP, hmotnoprávna námietka je právny úkon strany spôsobujúci zmenu, zánik alebo oslabenie práva protistrany.

34. Podľa § 153 CSP (Sudcovská koncentrácia konania) strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas (ods. 1). Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu (ods. 2). Ak súd na prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany neprihliadne, uvedie to v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej (ods. 3).

35. Podľa § 154 CSP zákonná koncentrácia konania, prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí.

36. Podľa § 291 ods. 3 CSP, ak je spotrebiteľ zastúpený advokátom, ustanovenie § 296 sa nepoužije.

37. Podľa § 296 CSP, spotrebiteľ môže predložiť alebo označiť všetky skutočnosti a dôkazy na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej. Ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania a zákonnej koncentrácii konania sa nepoužijú.

38. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu je v častiach, ktorých sa dovolanie týka, zmätočný. Odvolací súd v ods. 16 odôvodnenia rozhodnutia na jednej strane konštatoval, že v spotrebiteľských sporoch je možné pripustiť vnesenie námietky premlčania aj po rozhodnutí súdu prvej inštancie, a to až do momentu, kedy nerozhodne vo veci samej odvolací súd, zároveň však dôvodil, že nakoľko sa žalovaná 1/ dala v odvolacom konaní zastúpiť advokátom, na námietku premlčania uplatnenú v odvolacom konaní nebolo možné prihliadať.

39. Nebolo sporné, že dovolateľka ako spotrebiteľka bola v konaní pred súdom prvej inštancie považovaná za slabšiu stranu, preto sa na ňu vzťahovalo zákonné ustanovenie § 296 CSP, v zmysle ktorého mohla vzniesť námietku premlčania až do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, za ktorý moment odvolací označil súd okamih, kedy vo veci rozhodne odvolací súd.

40. Je evidentné, že dovolateľka si uvedomila, že nie je schopná sama účelne brániť svoje práva až po oboznámení sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie a preto na konanie splnomocnila advokáta, ktorého úlohou bolo poskytnúť jej kvalifikovanú právnu pomoc a tým vyvážiť jej nerovnovážne postavenie v súdnom spore. Advokát tak učinil hneď pri prvom úkone, ktorý mohol uskutočniť voči súdu, keď v podanom odvolaní vzniesol námietku premlčania.

41. Treba prisvedčiť názoru, že spotrebiteľ, zastúpený advokátom, stráca postavenie slabšej strany s dôsledkom upraveným v § 291 CSP. Z hľadiska účelu a zmyslu ustanovenia § 291 ods. 3 v spojení s § 296 CSP je však potrebné skúmať a zodpovedať otázku, či strata postavenia slabšej strany s dôsledkom upraveným v § 291 CSP nastáva už okamihom prevzatia zastúpenia alebo k takému následku môže dôjsť až vtedy, ak zvolený advokát neuplatní prostriedok procesnej obrany (tu námietku premlčania) už pri (v) prvom úkone, ktorý mu voči súdu patrí.

42. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysvetlil zrozumiteľne, presvedčivo, prečo, z

akých zákonných a logicky odôvodnených východísk žalovaná 1/, ktorá, hoci by bez právneho zastúpenia mohla vzniesť námietku premlčania až do okamihu rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci samej (keď ku koncentrácii konania nedošlo), takúto možnosť už mať nemôže len preto, že na zastúpenie v odvolacom konaní splnomocnila advokáta, ktorý námietku premlčania ako prostriedok procesnej obrany vzniesol pri prvom úkone právnej služby - v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie.

43. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie dostatočne a preskúmateľným spôsobom, čím došlo k porušeniu práva dovolateľky na spravodlivý proces. Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP z toho dôvodu považoval za dôvodné a preto dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti ako aj v závislom výroku o trovách konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP), pričom sa už nezaoberal dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

44. V ďalšom konaní krajský súd posúdi dôvodnosť odvolania v zmysle vyššie naznačeného, a to aj z hľadiska ustanovenia § 54a zákona č. 64/1964 Zb. Občiansky zákonník a rozhodne znovu. V novom rozhodnutí rozhodne o trovách pôvodného konania ako aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

45. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.